

Matemaatiline analüüs I

15. praktikum

Olgu D intervall, $D \subset X \subset \mathbb{R}$ ja $F, f: X \rightarrow \mathbb{R}$.

Funktsioon F on funktsiooni f *algfunktsioon* intervallis D parajasti siis, kui

$$\forall x \in D \quad F'(x) = f(x).$$

Lause. Kui funktsioonid F ja G on funktsiooni f algfunktsioonid intervallis D , siis leidub $C \in \mathbb{R}$ nii, et $G(x) = F(x) + C$ iga $x \in D$ korral.

Olgu funktsioon F funktsiooni f algfunktsioon intervallis D . Funktsiooni f *määramata integraaliks* intervallis D nimetatakse avaldist

$$\int f(x) dx = F(x) + C.$$

(Siin C on reaalarv, mille väärtus jäetakse täpsustamata.)

Integreerimine on diferentseerimise pöördoperatsioon, st.

$$\left(\int f(x) dx \right)' = f(x).$$

Teoreem 12.8. Igal lõigus $[a, b]$ pideval funktsioonil leidub selles lõigus algfunktsioon.

Lause 8.1. Olgu D intervall, $D \subset X \subset \mathbb{R}$, $f, g: D \rightarrow \mathbb{R}$.

$$\left. \begin{array}{l} \exists \int f(x) dx \text{ intervallis } D, \\ \exists \int g(x) dx \text{ intervallis } D \end{array} \right\} \Rightarrow \int [f(x) + g(x)] dx = \int f(x) dx + \int g(x) dx \text{ intervallis } D.$$

Lause 8.2. Olgu D intervall, $D \subset X \subset \mathbb{R}$, $f, g: D \rightarrow \mathbb{R}$, $\lambda \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$.

$$\exists \int f(x) dx \text{ intervallis } D \Rightarrow \int \lambda f(x) dx = \lambda \int f(x) dx \text{ intervallis } D.$$

Valem 8.3. (Muutujate vahetuse võte) Olgu T ja X intervallid, $f: T \rightarrow \mathbb{R}$, $\varphi: X \rightarrow \mathbb{R}$.

$$\left. \begin{array}{l} F \text{ on } f \text{ algf-n int-s } T, \\ \varphi(X) \subset T, \\ \varphi \text{ on dif-v int-s } X \end{array} \right\} \Rightarrow \int f(\varphi(x))\varphi'(x) dx = F(\varphi(x)) + C \text{ int-s } X.$$

Lause 8.3. (Ositi integreerimise reegel) Olgu D intervall, $f, g: D \rightarrow \mathbb{R}$.

$$\left. \begin{array}{l} f, g \text{ dif-v int-s } D, \\ \exists \int f'(x)g(x) dx \text{ int-s } D \end{array} \right\} \Rightarrow \int f(x)g'(x) dx = f(x)g(x) - \int f'(x)g(x) dx \text{ int-s } D.$$

Olulisi algfunktsioone:

$$\int 0 dx = C$$

$$\int c dx = cx + C, c \in \mathbb{R}$$

$$\int \frac{1}{x} dx = \ln|x| + C, x \neq 0$$

$$\int \frac{1}{x^2} dx = -\frac{1}{x} + C, x \neq 0$$

$$\int \sqrt{x} dx = \frac{2}{3}x\sqrt{x} + C, x \geq 0$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{x}} dx = 2\sqrt{x} + C, x > 0$$

$$\int x^a dx = \frac{x^{a+1}}{a+1} + C, x > 0, a \neq -1$$

$$\int e^x dx = e^x + C$$

$$\int a^x dx = \frac{a^x}{\ln a} + C, a \neq 1$$

$$\int \sin x dx = -\cos x + C$$

$$\int \cos x dx = \sin x + C,$$

$$\int \frac{1}{\sin^2 x} dx = -\cot x + C, x \neq k\pi$$

$$\int \frac{1}{\cos^2 x} dx = \tan x + C, x \neq (2k \pm 1)\pi$$

$$\int \frac{1}{1+x^2} dx = \arctan x + C = -\operatorname{arccot} x + C$$

$$\int \frac{1}{1-x^2} dx = \operatorname{arth} x + C = \frac{1}{2} \ln \left(\frac{1+x}{1-x} \right) + C, |x| < 1$$

$$\int \frac{1}{1-x^2} dx = \operatorname{arcth} x + C = \frac{1}{2} \ln \left(\frac{x+1}{x-1} \right) + C, |x| > 1$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{1+x^2}} dx = \operatorname{arsh} x + C = \ln \left(x + \sqrt{x^2+1} \right) + C$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx = \arcsin x + C = -\arccos x + C, |x| < 1$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{x^2-1}} dx = \operatorname{arch} x + C = \ln \left(x + \sqrt{x^2-1} \right) + C, |x| > 1$$

$$\int \operatorname{sh} x dx = \operatorname{ch} x + C$$

$$\int \operatorname{ch} x dx = \operatorname{sh} x + C$$

$$\int \frac{1}{\operatorname{sh}^2 x} dx = -\operatorname{cth} x + C$$

$$\int \frac{1}{\operatorname{ch}^2 x} dx = \operatorname{th} x + C$$